

gramatismul tematic și estetic al dramaturgiei (dar nu numai al dramaturgiei !) lui Alecsandri, așa este ipoteza credibilă lansată asupra estetismului său contradictoriu, așa este analogia dintre funcția cupletelor în teatrul lui Alecsandri și efectul distanțării de tip brechtian, așa sint nenumărate alte formulări presărate generos în studiul său, fiecare meritând, cred, o discuție mai amplă. Să mai adaug aici că stilul lui Mircea Ghițulescu frappează prin eleganța și cursivitatea frazei, prin absența exprimării sofisticate și voit intelectualiste (fără să facă, însă, vreun rabat la capitolul informației necesare) — și se va înțelege de ce consider această carte drept cuceritoare.

Atras de magnetismul subiectului său, Mircea Ghițulescu procedează, probabil involuntar, în demersul său critic, așa cum el însuși observă că a procedat cândva Alecsandri : programatic, supunându-și disponibilitățile descriptive și portretistice unui scop mărturisit și asumat. În cazul lui Ghițulescu, scopul se numește „reabilitarea lui Alecsandri în conștiința (prea sceptică) a contemporanilor noștri“.

O singură nedumerire : după Ghițulescu, „Prin Alecsandri, teatrul românesc s-a născut pe scenă și pentru scenă, s-a născut pentru a fi intrupat de actori și pentru a fi văzut“. De ce, atunci, referirea unilaterală la aspectul literar al teatrului lui Alecsandri ? O permanentă raportare a demonstrației critice la fenomenul concret al montărilor cu piese de Alecsandri, de-a lungul istoriei, dar mai ales în contemporaneitate, ar fi fost nu numai binevenită, dar și precumpănitoare în argumentație. Dar poate că urmează...

Dinu KIVU

GHEORGHE LEAHU :

„Deocamdată“

Pentru nespecialiști, cea de-a treia carte a lui Gheorghe Leahu ar putea constitui o utilă trecere în revistă a multiplelor servituri, dar și a nobleței unice a meseriilor teatrului, efectuată de către un om mai mult decît avizat, de către un distins exponent al actoriei românești.

Să profităm de ocazia prezentării acestei cărți, pentru a spune cîteva cuvinte despre autor. Cel care a fost, timp de două decenii, director al Naționalului

timisoarean s-a transformat într-un propagator activ al dramaturgiei și al limbii românești, peste hotare. În prezent, teatrul din Virșeț (Iugoslavia) are în persoana lui Gheorghe Leahu un util colaborator, inițiator și al unui curs de regie, în limba română. Teatrul „Mihai Eminescu“ din orașul iugoslav Coștei a prezentat un șir de spectacole cu piesa **Eminescu și Veronica** de Eugenia Busulocanu, regizate de același neobosit Gheorghe Leahu.

În prima secțiune a volumului, mai toate exemplificările schițează portrete ale unor oameni cu care autorul a colaborat de-a lungul carierei sale ; întîmplările au vivacitatea anecdotei, lansată cu harul unui cauzeur înnăscut.

În încercarea de a defini specificul teatrului din provincie, memorialistul se folosește de cuprinzătoarea sa experiență profesională, spre a-și susține punctul de vedere, conform căruia „teatrele periferice“ se dovedesc a fi o pepinieră de talente, chiar (sau mai ales) în condițiile dificile, în care existența unui public puțin numeros determină creșterea numărului de titluri din repertoriu, pînă aproape de limita posibilităților fizice ale actorului.

O parte a volumului este consacrată istoriei „anilor de ucenicie“, evocați prin prisma întîlnirilor (nu întotdeauna decisive !) cu mari personalități ale artei : Mihail Sadoveanu, Victor Eftimiu, George Enescu, Virginia Zeani, Victor Ion Popa, Elvira Popescu, Aurel Baranga, Marietta Sadova, Paul Everac. Dintre acestea, emoționante prin adevărul lor omenesc ni s-au părut a fi „momentele“ dedicate lui Victor Eftimiu și lui Aurel Baranga.

Interesul literar al acestui volum memorialistic rezidă, mai ales, în ultima sa parte. Cele trei povestiri care o compun reînvie atmosfera patriarhală, și în același timp pitoresc-mizeră, a vechiului Hîrlău, orașul natal al autorului. Aventura babei Tinca, cea care „a înviat din morți“, suscitînd astfel un val de misticism, în satele din jur, și o dramatică confruntare între cei doi medici ai tîrgului, aventură petrecută într-un „loc unde nu s-a întîmplat nimic“, pare imaginată, în datele ei esențiale, de către vreunul dintre prozatorii noștri de succes. Trăsătura de unire între povestirile finale și restul volumului este umorul care scaldă, într-o lumină blîndă, oameni și împrejurări apuse. Gheorghe Leahu este, în fond, un sentimental care, dintre nenumăratele măști oferite de teatru, a ales-o pe cea a glumei, a ironiei tandre.

Dan WEIL